

Chayey Sarah 5778

Source Sheet by Rav Chaim Kanterovitz

בראשית כ"ד:א-ס"ה

1. (סא) ותקם רבקה ונערותיה ותרכבנה על הגמלים ותלקנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך:
- (סב) ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב:
- (סג) ויצא יצחק לשים בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים:
- (סד) ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל:
- (סה) ותאמר אליה עבד מיי האיש הלזה שהלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אלגי ותקח הצעירה ותתקם:

Genesis 24:61-65

(61) Then Rebekah and her maids arose, mounted the camels, and followed the man. So the servant took Rebekah and went his way.

(62) Isaac had just come back from the vicinity of Beer-lahai-roi, for he was settled in the region of the Negeb.

(63) And Isaac went out walking in the field toward evening and, looking up, he saw camels approaching.

(64) Raising her eyes, Rebekah saw Isaac. She alighted from the camel

(65) and said to the servant, "Who is that man walking in the field toward us?" And the servant said, "That is my master." So she took her veil and covered herself.

רש"י על בראשית כ"ד:ס"ב:א'

2. (א) מבוא באר לחי רואי שהלך להביא הגר לאברהם אביו שישאנה (בראשית רבה):

Rashi on Genesis 24:62:1

(1) HE HAD JUST COME FROM THE WELL LACHAI-ROI—
For he had gone there to bring Hagar back to Abraham that he might take her again as his wife (Genesis Rabbah 60:14).

3. **אבן עזרא על בראשית כ"ד:ס"ב:א'**
 (א) **בא מבוא.** שם מקום יקרא בב' שמות. וי"א בא מבא מבפנים וכן יפרשו סוגר כל בית מבוא והישר בעיני שהוא שם הפועל וכן טעמו בא מבוא באר לחי

Ibn Ezra on Genesis 24:62:1

...

4. **תרגום יונתן על בראשית כ"ד:ס"ב**
 (סב) ויצחק הנה אתי מבי מדרשא דשם רבא מעלנא דבירא דאתגלי עלוי סי וקנים דתמי ולא מתחמי והוא הנה יתיב בארע דרומא

Targum Jonathan on Genesis 24:62

(62) And Izhak was coming from the school of the Rabba Shem, by the way of the fountain where had been revealed to him the Living and Eternal One, who seeth, and is not seen; and he resided in the land of the south.

5. **בראשית כ"ב:ה'**
 (ה) ויאמר אברהם אל-נעריו שבו-לכם פה עם-הקמור ואני והנער נלכה עד-פה ונשפתנה ונשובה אליכם:

Genesis 22:5

(5) Then Abraham said to his servants, "You stay here with the ass. The boy and I will go up there; we will worship and we will return to you."

6. **בראשית כ"ב:י"ט**
 (יט) וישב אברהם אל-נעריו ונקמו וילכו יחדו אל-באר שבע וישב אברהם בבאר שבע: (פ)

Genesis 22:19

(19) Abraham then returned to his servants, and they departed together for Beer-sheba; and Abraham stayed in Beer-sheba.

7. **Chizkuni:**
 And Yitzchak where did he go? Rather he was buried in the Garden of Eden for three years, another explanation he went to the home of Ever to study Torah

8. **אבן עזרא על בראשית כ"ב:י"ט:א'**
 (א) **וישב אברהם.** ולא הזכיר יצחק כי הוא ברשותו והאומ' ששחטו ועזבו ואח"כ חיה אמר הפך הכתוב

Ibn Ezra on Genesis 22:19:1

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מ"ד (ישעיה סג, טז) כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי אמר לפניו רבש"ע ימחו על קדושת שמך אמר ליה אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים אפשר דבעי רחמי עליהו אמר ליה בניך חטאו אמר לפניו רבש"ע ימחו על קדושת שמך אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה אמר לו ליצחק בניך חטאו לי אמר לפניו רבש"ע בני ולא בניך בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם (שמות ד, כב) בני בכורי עכשוי בני ולא בניך

ועוד כמה חטאו כמה שנותיו של אדם שבעים שנה דל עשרין דלא ענשת עליהו פשו להו חמשין דל כ"ה דלילותא פשו להו כ"ה דל תרתי סרי ופלגא דצלויי ומיכל ודבית הכסא פשו להו תרתי סרי ופלגא אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך ואת"ל כולם עלי הא קריבית נפשי קמך פתחו ואמרו (כי) אתה אבינו אמר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי קלסו להקב"ה ומחוי להו יצחק הקב"ה בעינייהו מיד נשאו עיניהם למרום ואומרים (ישעיה סג, טז) אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך

Shabbat 89b

Apropos the Jewish people assessing their forefathers, the Gemara cites a related teaching. **Rabbi Shmuel bar Nahmani said that Rabbi Yonatan said: What is the meaning of that which is written: "For You are our Father; for Abraham knows us not, and Israel does not acknowledge us; You, Lord, are our Father, our Redeemer, everlasting is Your name" (Isaiah 63:16). In the future that will surely come, the Holy One, Blessed be He, will say to Abraham: Your children have sinned against Me. Abraham will say before Him: Master of the Universe, if so, let them be eradicated to sanctify Your name. God said: I will say it to Jacob. Since he experienced the pain of raising children, perhaps he will ask for mercy on their behalf. He said to Jacob: Your children have sinned. Jacob said before Him: Master of the Universe, if so, let them be eradicated to sanctify Your name. The Holy One, Blessed be He, said: There is no reason in elders and no wisdom in youth. Neither Abraham nor Jacob knew how to respond properly. He said to Isaac: Your children have sinned against Me. Isaac said before Him: Master of the Universe, are they my children and not Your children? At Sinai, when they accorded precedence to "We will do" over "We will listen" before You, didn't You call them, "My son, My firstborn son Israel" (Exodus 4:22)? Now that they have sinned, are they my children and not Your children?**

And furthermore, how much did they actually sin? How long is a person's life? Seventy years. Subtract the first twenty years of his life. One is not punished for sins committed then, as in heavenly matters, a person is only punished from age twenty. Fifty years remain for them. Subtract twenty-five years of nights, and twenty-five years remain for them. Subtract twelve and a half years during which one prays and eats and uses the bathroom, and twelve and a half years

remain for them. If You can endure them all and forgive the sins committed during those years, excellent. And if not, half of the sins are upon me to bear and half upon You. And if You say that all of them, the sins of all twelve and a half years that remain, are upon me, I sacrificed my soul before You and You should forgive them due to my merit. The Jewish people began to say to Isaac: You are our father. Only Isaac defended the Jewish people as a father would and displayed compassion toward his children. Isaac said to them: Before you praise me, praise the Holy One, Blessed be He. And Isaac points to the Holy One, Blessed be He, before their eyes. Immediately they lifted their eyes to the heavens and say: "You, Lord, are our Father, our Redeemer, everlasting is Your name."

תוספות על שבת ג"ה א

10.

ושמואל אמר תמה זכות אבות ורבי יוחנן אמר תחון זכות אבות - אומר רבינו תם זכות אבות תמה אבל ברית אבות לא תמה דהא כתיב (יקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקוב אף לאחר גלות ואנן אין אנו מזכירין זכות אבות אלא הברית ומפרש דשמואל דאמר מימי חזאל דייק מדכתיב למען בריתו ולא למען זכותו ואומר ר"י דבויקרא רבה (פ' לו) דייק מעד עתה כדפי' בקונטרס ולר"י נראה דלא פליגי שמואל ור"י אלא שמואל קאמר דלרשעים תמה אבל לצדיקים לא תמה ובצדיקים איירי ר"י תדע דהא ר"י אמר בסמוך דמימי חזקי' תמה זכות אבות והכא קאמר דאף בשעת חורבן דבתר הכי תחון זכות אבות ועל זה אנו סומכין להזכיר זכות אבות ובשלהי ויקרא רבה רבי אחא אומר לעולם זכות אבות קיימת ולעולם אנו מזכירים אותם וכן הוא אומר כי אל רחום וגו' ולא ישכח את ברית אבותיך וגו':

Tosafot on Shabbat 55a

...

העמק דבר על בראשית כ"ד:ט"ב:א'

11.

(א) ויצחק בא וגו'. סיפר הכתוב כי המכין מצעדי גבר ית' סיבב שיפגע יצחק ברבקה בדרך ותהא נבעתת ממנו בתחלת הכרתה אותו ואם הי' העבד בא עמה תחלה לבית אברהם הי' אברהם מקבלה תחלה ומדבר על לבה עד שהי' מתחונן דעתה עליה ולא היתה נבעתת מפחד יצחק. והיתה מתנהגת עמו כמו כל אשה עם בעלה. אבל הקב"ה סיבב שיצחק בא באותו עת מבוא באר לחי רואי שהי' לו אותו מקום מיוחד לתפלה והתבודדות על באר שנראה המלאך:

Haamek Davar on Genesis 24:62:1

...

מלבי"ם על בראשית כ"ד:ט"ב:א'

12.

(א) ויצחק. והנה נזדמן שבבואם קרוב אל בית יצחק יצא יצחק לקראתם, כי יצחק בא אז מדרכו שהיה רגיל לבוא בכל יום מבאר לחי ראי, כי באר לחי ראי היה בין קדש ובין ברד (כנ"ל ט"ז י"ד), ואמר (למעלה כ"א) ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור שהוא ברד (כמ"ש למעלה ט"ז ז') על העין

בדרך שור, ושם נתישב יצחק בארץ הנגב, ויען שהבאר הזה היה מקום קדוש בעת ההיא ע"י שנתראה שם המלאך היה יצחק הולך לשם בכל יום אחר חצות להתבודד שם, ולחז"ל התפלל שם בכל יום תפלת המנחה וישב לביתו, ועז"א ויצחק בא מבוא (ר"ל ממה שהיה רגיל לבא תמיד) באר לחי ראי, וישא עיניו וירא והנה גמלים באים ומ"ש והוא יושב בארץ הנגב ויצא יצחק הוא מאמר מוסגר לפרש מ"ש שהיה בא תמיד אל באר לחי ראי, שזה היה מפני שהוא יושב בארץ הנגב, שהבאר נמצא שם והיה יוצא תמיד לפנות ערב, ר"ל בעת תפלת המנחה לשוח בשדה, היינו להתבודד שם ולשפוך שיחו לפני ה', שהתבאר אצלי כי שיח הם הדבוריים המחשביים הנפלטים מן הרעיון בעת המחשב, והונח גם על ההתבודדות, והגיון הרעיון של הנפש בעת התפלה, והיה שופך שיחו בשדה אצל הבאר וחוזר לביתו, וראה את הגמלים ואת העבדים, ראה כי הלכו רגלי אצל הגמלים:

Malbim on Genesis 24:62:1

...

